SVEA SOLAR

Samrådsanmälan enligt miljöbalken 12 kap. 6 §

Etablering av en markbaserad solcellsanläggning
på fastigheten Ynglingarum 8:3 i Hässleholm kommun

2024-03-01

Innehåll

1 Administrativa uppgifter 1
1.1 Samrådsprocessen 1
1.2 Sammanfattning 2
2 Projektbeskrivning 3
2.1 Syfte 3
2.2 Lokalisering 3
2.2.1 Anslutningspunkt 4
2.2.2 Tidsplan 4
2.2.3 Nuvarande markanvändning 4
2.2.4 Val av plats 4
3 Anläggningens utformning 5
3.1 Utformning 5
3.2 Byggnation 6
3.2.1 Solpaneler 6
3.2.2 Växelriktare 7
3.2.3 Montagesystem 7
3.2.4 Transformatorhus 7
3.2.5 Markarbeten 8
3.2.6 Servicevägar 9
3.2.7 Stängsel 9
3.2.8 Energilagring 9
3.3 Underhåll 10
3.4 Återställning 10
4 Skyddade områden 11
4.1 Skyddad naturmiljö 11
4.2 Generellt biotopsskydd 11
4.3 Skyddade arter 12
4.4 Skyddad kulturmiljö 12
4.5 Kommunala planer 12
5 Omgivningen och påverkan 13
5.1 Naturmiljö 13
5.2 Kulturmiljö 13
5.3 Friluftsliv 13
5.4 Landskapsbild och närboende 13
5.5 Markanvändning 14
5.6 Vatten 14
5.7 Klimat 14
6 Inarbetade skyddsåtgärder 15
6.1 Skyddsåtgärder vid utformning 15
6.2 Skyddsåtgärder vid byggnation 15
6.3 Skyddsåtgärder vid underhåll 15
6.4 Skyddsåtgärder vid återställning 15
7 Bedömning: ej betydande miljöpåverkan 16
7.1 Förslag på samrådskrets 16
7.2 Innehåll i MKB 16

Kapitel 1

Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare:	Svea Solar Utility Development AB
Organisationsnummer:	559383-4012
Adress:	Sankt Eriksgatan 117, 113 43 Stockholm
Kontaktperson:	Evelina Steen
Kontaktuppgifter	evelina.steen@sveasolar.com 076 118 76 57
Fastighetsbeteckning:	Ynglingarum 8:3
Kommun:	Hässleholm
Län:	Skåne

1.1 Samrådsprocessen

Sökande har skickat in en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (så kallat 12:6-samråd) till Länsstyrelsen i Skåne vilken tilldelats DNR 24129-2023. Länsstyrelsen fattade den 2023-08-17 beslut om framtagande av miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Enligt länsstyrelsens beslut samt gällande lagstiftning ska miljökonsekvensbeskrivningen föregås av samråd. Svea Solar planerar driva samrådet som ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd.

Svea Solar vill informera om de specifika omständigheterna i det aktuella ärendet, vilka vi anser bör beaktas i handläggningen. Bolaget inledde processen för att bygga en solpark i Häglinge i januari 2021 och i maj 2023 fattade Länsstyrelsen Skåne beslut om att förbjuda projektet (ärendenummer 3731-2022). Beslutet grundades på bedömningen av anspråkstagande av jordbruksmark enligt miljöbalken kap 3 § 4. Det tog mer än två år att nå detta beslut från Länsstyrelsen, vilket dessvärre sammanföll med en period då Länsstyrelsen genomgick omfattande förändringar i sin hantering av solparker på jordbruksmark, och bland annat avvaktade domar i mål nr M 1026-22 och M 15064-21. Av dessa skäl har Svea Solar inlett det aktuella ärende för att ändå kunna förverkliga en solpark i Häglinge och snart kunna producera den mycket efterfrågade förnybara elen i elområde 4, vilket utgör ett betydande samhällsintresse.

Svea Solar har bedrivit en pågående anslutningsprocess sedan 2020 för att etablera en solpark i Häglinge. Alla nödvändiga utredningar för elnät är nu avslutade. I en helt ny process för att ansluta likvärdig anläggning skulle detta i dagens läge ta upp till 3 år för utredningar och ytterligare 1-2 år för byggnation. Till skillnad från ett helt nytt solkraftsprojekt har den nuvarande anläggningen förmågan att producera fossilfri el till det allmänna elnätet flera år tidigare. Det råder en brådskande efterfrågan på ny produktion av förnybar el, och Svea Solar anser därför att det finns starka skäl att prioritera det nuvarande tillståndsärendet, med tanke på hur långt man har kommit i anslutningsprocessen.

Sammantaget anser Svea Solar att det är befogat att det aktuella ärendet prioriteras av länsstyrelsen för snabb handläggning. Detta grundar sig på flera betydande faktorer. För det första har bolaget redan genomfört en tillståndsprocess för en annan plats i närheten, där förutsättningarna för bedömning ändrades under handläggningsperioden, vilket ledde till en mycket lång process innan ett beslut kunde nås. För det andra har Svea Solar varit engagerade i en process gentemot elnätsägaren i ungefär tre år nu. Det innebär att man har möjligheten att producera fossilfri el inom betydligt kortare tidsramar. Detta är av stor betydelse från ett samhällsperspektiv då behovet av ny förnybar elproduktion är

brådskande, både för att möta effektbehoven och för att bidra till minskade klimatförändringar.

1.2 Sammanfattning

Svea Solar Utility Development AB planerar att upprätta och driva en markbaserad solenergianläggning på fastigheten Ynglingarum 8:3 i Hässleholm kommun. Solparken omfattar cirka 23 hektar vilket motsvarar en installerad effekt om 20 MW och etableras på skogsmark. Projekttiden är 40 år under vilken tid solparken årligen producerar el motsvarande konsumtionen av 1670 villor eller 10000 elbilar.

Verksamheten innebär endast reversibla åtgärder under samtliga projektfaser, inklusive byggnation, drift och återställning. Byggnationen innebär pålning av metallstativ i marken, schaktning för kablage och transformatorhus samt uppförandet av stängsel. Dessa åtgärder möjliggör en återställning av marken till dess ursprungliga skick efter verksamhetens slut. Marken kan återigen användas för skogsbruk eller fortsättas brukas för jordbruk, då verksamhetsutövaren tillsammans med fastighetsägaren planerar undersöka möjligheterna för jordbruk inom verksamhetsområdet.

Under tiden för driften uppkommer inga avfallsprodukter, ljud, lukt eller andra störningsmoment. Solenergi är en förnybar energikälla och bidrar till klimatvänlig energiproduktion utan några växthusgaser eller andra föroreningar. Underhåll kräver inga kemikalier eller andra potentiellt förorenande ämnen.

Platsen har identifierats som väl lämpad givet flera olika faktorer. Verksamhetsområdet omfattas ej av skyddad natur- eller kulturmiljö och strider inte mot några kommunala detalj- eller översiktsplaner. Därtill utgörs den av produktionsskog med förhållandevis låga naturvärden vilket minimerar påverkan på livsmedelsproduktion och naturmiljö.

Sammantaget bidrar solparken till flera positiva effekter för miljön och området i stort, samtidigt som den har endast små negativa effekter. Dessutom kommer marken att fortsätta användas för bete under solparkens drifttid, vilket indirekt bidrar till livsmedelsproduktion.

Svea Solars bedömning är att verksamhetsområdet för solparken är väl lämpat då det inte ligger inom eller i anslutning till några skyddsområden. Dessutom bedöms solparken medföra övervägande positiva miljöeffekter för flera aspekter, som klimat och markanvändning, och endast små negativa eller obetydliga effekter i övrigt. Verksamheten kommer att bidra till att minska den lokala energibristen i Skåne och producera fossilfri elproduktion. Verksamheten bedöms inte ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Kapitel 2

Projektbeskrivning

I det följande kapitlet beskrivs lokaliseringsprocessen och valet av plats för verksamhetsområdet. En utredning av olika lokaliseringar utförs enligt olika kriterier, och resultatet visar att den valda platsen är den mest lämpliga.

2.1 Syfte

Verksamhetsutövaren planerar att uppföra en solpark i Hässleholm kommun. Verksamhetsutövaren ämnar även att uppföra batterilager i anknytning till solparken. Projektet syfte är att producera förnybar el och erbjuda stödtjänster till det allmänna elnätet.

Produktion av förnybar el bidrar till minskad förbränning av fossila bränslen och därmed minskade koldioxidutsläpp. Utöver det kommer projektet även att bidra till att minska effektbristen i regionen genom att producera energi lokalt, vilket leder till minskat slitage och färre nyinvesteringar i eltransmissionsinfrastruktur.

2.2 Lokalisering

Svea Solar ämnar uppföra en solpark i Hässleholm kommun på fastigheten Ynglingarum 8:3. Verksamhetsområdet omfattar cirka 23 hektar mark vilken utgörs av skogsmark. Verksamhetsområdet kan ses i Figur 2.1. Där visas även ytan inom vilken batterianläggningen placeras. Notera att batterianläggningen ej kommer ta upp hela den markerade ytan utan endast en mindre del.

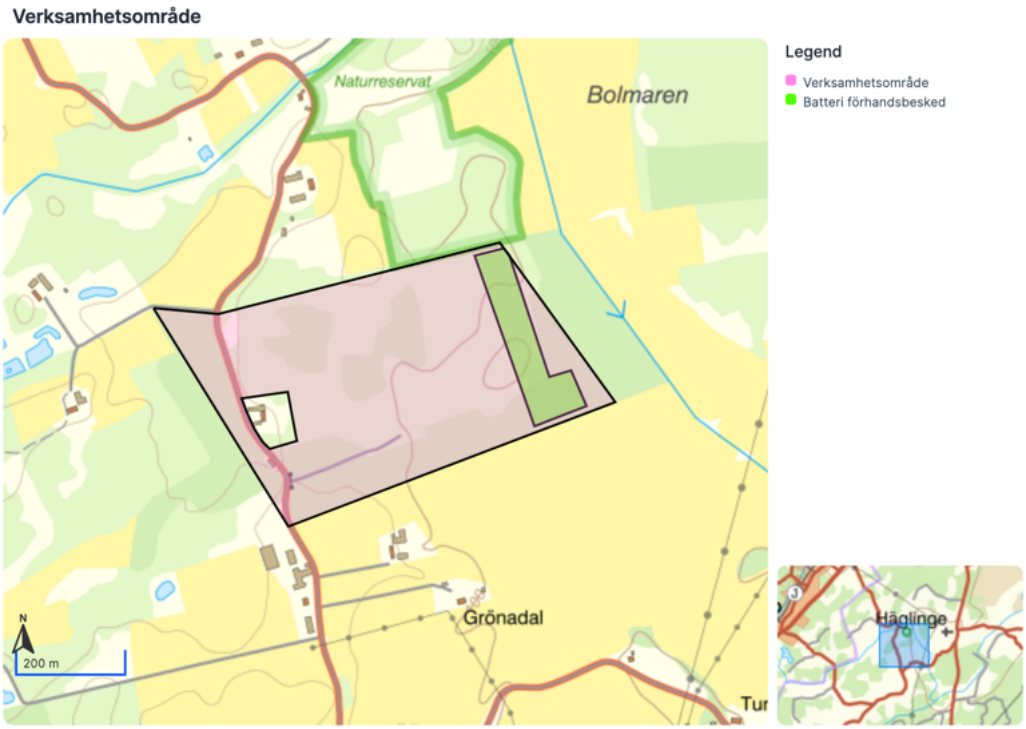

Figur 2.1: Placeringen av verksamhetsområdet.

2.2.1 Anslutningspunkt

Anslutning till dett allmänna till elnätet planeras till Mellersta Skånes Krafts ställverk i Häglinge på fastigheten Västra Häglinge 6:6. Efter samråd med nätägaren bedöms området ha stark elnätsinfrastruktur och goda elnätsförbindelser. En högspänningskabel dras från ställverket till anläggningen av nätägaren och utvärderas separat. Anslutningspunkten ligger inom kort avstånd från verksamhetsområdet, vilket gör anslutningen både enkel och effektiv.

Som tidigare nämnt har Svea Solar varit i dialog med nätägare sedan mer än tre år tillbaka och har genomfört samtliga förarbeten för att ansluta verksamheten. Den avancerade tidslinjen för elnätsanslutning innebär att projektet snabbt kan leverera fossilfri el till det allmänna elnätet.

2.2.2 Tidsplan

Verksamheten är planerad att pågå under en driftperiod på 40 år, från preliminärt 2025 till ungefär 2065. Tiden kan variera beroende på hur lång tid som krävs för projektering och byggnation. Efter avslutad drift kan anläggningen enkelt demonteras genom ett reversibelt installationsförfarande, vilket möjliggör en snabb och enkel återställning av marken för fortsättning av tidigare verksamhet.

2.2.3 Nuvarande markanvändning

Marken utgörs av intensivt brukad produktionsskog, omkring hälften barrskog (gran) och hälften lövskog. Lövskogen domineras av triviala lövträd (främst al, björk) men även 2 mindre ekplanteringar. Skogens genomsnittliga medelålder är drygt 20 år. Större delen av den äldre skogen har avverkats det senaste decenniet.

2.2.4 Val av plats

Genom en samlad bedömning av lokaliseringens påverkan på det planerade verksamhetsområdet och dess omgivning har den sökande bedömt aktuell plats som den väl lämpad. Flera aspekter motiverar den valda platsen, där de huvudsakliga listas i punktform nedan.

- Området ligger nära en anslutningspunkt med god anslutningsmöjlighet. Svea Solar har drivit en långtgående process mot nätägare om anslutning till ställverket i Häglinge.
- Området är beläget i elområde 4 där behov el- och effektbristen är som störst.
- Området har god solinstrålning för generering av el med solceller.
- Området ligger relativt med få närboende och liten påverkan på landskapsbilden.
- Skogens låga medelålder gör den tät och svårframkomlig för rörligt friluftsliv.
- Området omfattas ej av skydds- eller intresseområden.
- Området bedöms ha låga naturvärden jämfört med naturskog.
- Det förekommer få rapporter om rödlistade arter. Merparten är ej återfunna.
- Området tar ej brukningsvärd jordbruksmark i anspråk.
- Markägaren till fastighet ställer sig positivt till satsningen. De är aktiva lantbrukare vars jordbruksföretag kan gynnas av mer odlingsbar mark/betesmark.
- Med tanke på markens historiska brukande bedöms förutsättningarna goda för att etablera småskaligt jordbruk och bete på del av eller hela området.

Vänlig se bilagd lokaliseringsutredning för utförligare information kring platsens lämplighet och förenlighet med miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

Kapitel 3

Anläggningens utformning

I följande kapitel beskrivs det planerade projektets utformning tillsammans med alla dess åtgärder under de olika faserna.

3.1 Utformning

Den ansökta verksamheten är belägen i Hässleholm kommun utanför Häglinge. Projektet kommer att pågå under 40 år och täcka en yta på ungefär 23 hektar. Solparken kommer årligen producera el som motsvarar förbrukningen hos 1670 villor eller 10000 elbilar. Placeringen i elområde 4 innebär att verksamheten levererar välbehövd el och kan minska den regionala effektbristen.

Verksamhetsområdet korsas av en väg i väster och omgärdar även fastigheten Ynglingarum 8:6 där bostadshus finns i anslutning till vägen. Ingen är folkbokförd på adressen och enligt ägaren av verksamhetsområdet utgör det inget permanentboende. Minst 10 meter buffer lämnas från fastighetsgränsen i nordlig, sydlig och östlig riktning, samt helt fritt i västlig riktning. I öster har verksamhetsområdet begränsats så att verksamhetsområdet ej överlappar med Vramsåns strandskydd.

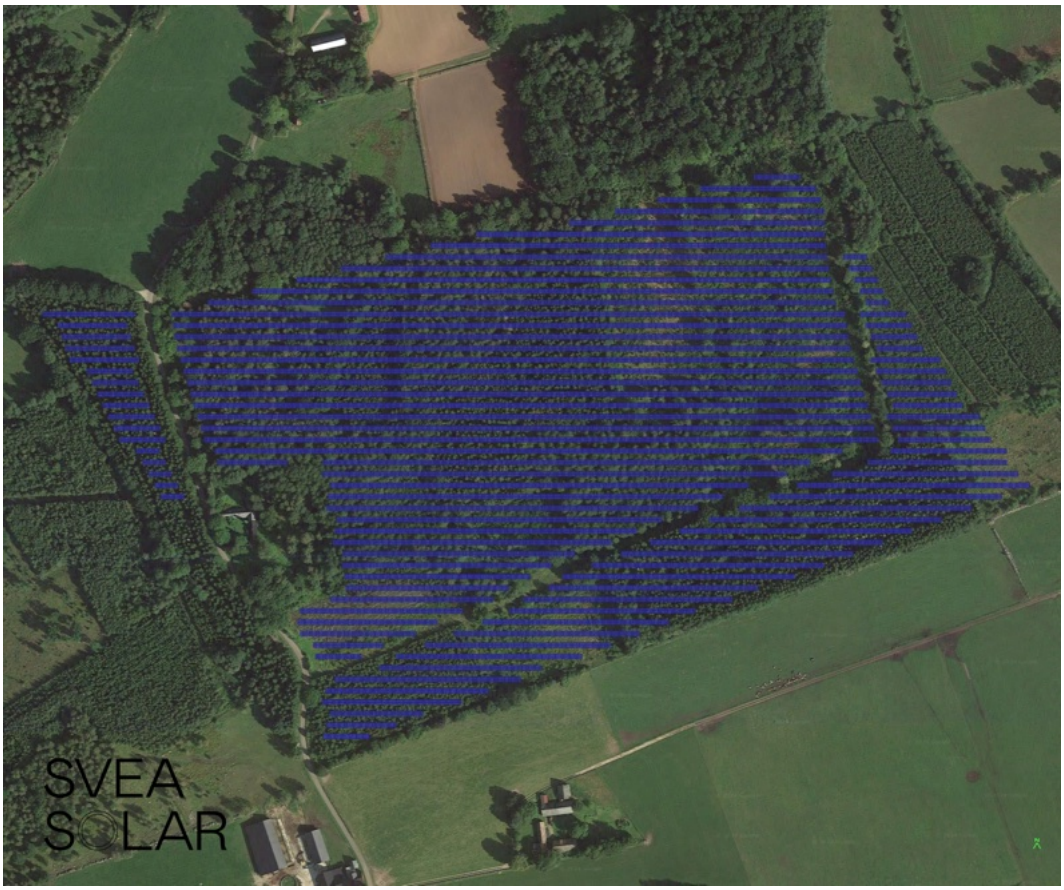

Figur 3.1: Preliminär layout med solpanelernas placeras. Inkluderar skyddsavstånd till vägar, strandskydd och gränsande fastigheter.

Figur 3.1 visar preliminär layout av solparken. Batterianläggningen placeras i verksamhetsområdets östra gräns och ersätter då solpanelerna lokalt.

Åtgärderna som krävs för att uppföra solanläggningen är lindriga för marken. De inkluderar pålning av metallstativ, schaktning av kablage och lindriga markarbeten för att upprätta transformatorstationer. För att säkerställa en säker drift av anläggningen etableras även stängsel som avgränsar området och begränsar tillgängligheten för obehöriga. Den preliminära tekniska designen innehåller cirka 30 000 solpaneler, 60 växelriktare, 10 transformatorhus, 11600 pålar och 5 kilometer kablage. Komponenterna som används har högsta möjliga tekniska egenskaper för att förebygga, motverka och förhindra skador eller olägenheter för både miljö och människor.

3.2 Byggnation

Den första fasen av det fysiska arbetet i projektet är byggfasen, där solparken installeras och alla åtgärder som utförs under denna fas ingår. Byggfasen tar ungefär fyra månader och säkerhetsriktlinjerna från Elsäkerhetsverket kommer att följas för att minimera risken för olyckor. Material transporteras till platsen via befintliga vägar och metallstativen fästs i marken via pålning eller alternativ förankringsmetod. Solpanelerna monteras radvis och och kopplas samman till växelriktare som sedan kopplas till transformatorhusen i anläggningen med hjälp av kablage. Skyddsåtgärder vid utformning och avstånd vidtas för att skydda miljön och människorna i närheten. Efter installationen kopplas anläggningen till elnätet och nätägaren är ansvarig för anslutningen.

3.2.1 Solpaneler

Anläggningen är utformad med monokristallina kiselsolpaneler, som för närvarande är den vanligaste typen av solpanel på marknaden. Verksamhetsutövaren planerar att använda paneler med en effekt på 645W och en ungefärlig dimension på 1,3 x 2,4 meter. Slutgiltigt val av panel bestäms inför beställning av material, men panelstorleken är vanligtvis liknande.

Panelerna monteras på ett metallstativ som är förankrat i marken, med en höjd på cirka 80 centimeter från marken. Anläggningens totala höjd beror på solpanelernas lutning och radavståndet vilket optimeras i ett senare skede. Solpanelernas högsta punkt kommer begränsas till att ej överstiga 4 meter; enligt de initiala beräkningarna är höjden cirka 3 meter. Konventionellt placeras solpanelerna väst-östliga rader och lutar söderut. En alternativ utformning är syd-nordlig orientering av panelerraderna. I slutlig projektering optimeras anläggningen för att hitta optimal orientering, lutning och radavstånd. Den preliminära layouten visar en öst-västligt orienterat system med radavstånd om cirka fem meter och lutningen cirka 30 grader. Verksamhetsutövarens anläggning i Sjöbo visas i Figur 3.2.

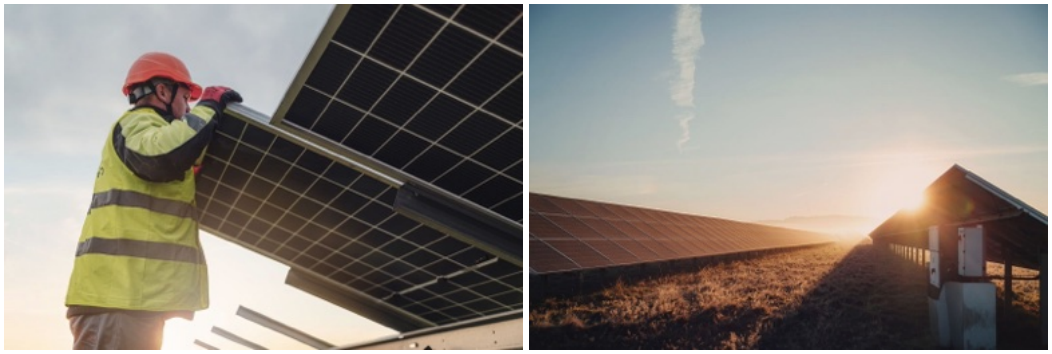

Figur 3.2: Montering av solpaneler (vänster) och växeriktare monterat till solparkens montagesystem (höger).

3.2.2 Växelriktare

Solcellspanelerna kopplas samman och ansluts till en växelriktare som omvandlar likström till växelström. Placeringen av växelriktarna kan vara antingen utspridda bakom solcellspanelerna på markställningen eller på separata ställningar. Figur 3.2 visar växelriktarna monterade till markställningen bakom solcellspanelerna.

3.2.3 Montagesystem

Solcellspanelerna monteras på ihåliga metallpålar som är förankrade i marken och som vanligtvis har dimensioner på cirka 7 x 7 centimeter. Inför byggnation utförs dragtester för att bestämma optimal förankring för att säkerställa att anläggningen motstår snö- och vindlaster.

I första hand förankras pålarna genom att slås de ner i marken med hjälp av en specialiserad pålningsmaskin, som illustreras i Figur 3.3. Normalt krävs ett pålningsdjup mellan 1,5 och 2 meter för att säkerställa tillräcklig stabilitet. Över mark som ej går att påla (på grund av eventuell dränering, övriga rör och ledningar eller markegenskaper) används alternativ infästning, genom exempelvis gjutning.

Figur 3.3: Montagesystem förankras med pålningsmaskin.

3.2.4 Transformatorhus

För att ansluta solparken till det överliggande elnätet krävs transformatorhus på området som omvandlar spänningen. Transformatorbyggnaderna kan liknas med mindre teknikbodar, typiskt cirka 2 x 3 meter och två meter höga, som uppförs på makadambäddar. De följer branschspecifika krav och riktlinjer och är säkerhetsanpassade enligt standarden IBH14. Endast transformatorn är den komponenten i anläggningen som kräver bygglov, vilket kommer att ansökas separat hos kommunen.

Lågspänningskablar från växelriktarna kopplas till transformatorhusen, medan högspänningskabeln dras mellan transformatorhusen och anslutningspunkten i nätägarens transformatorstation. Dragningen av högspänningskabeln kommer att prövas i ett separat ärende av nätägaren. En tydligare bild av ett transformatorhus och de markarbeten som krävs finns i Figur 3.4. Mer information om anslutningen finns i underavsnitt 2.2.1.

Figur 3.4: Vänster: markförberedelser för transformatorhus. Höger: transformatorhus.

3.2.5 Markarbeten

Under installationsprocessen av solparken krävs förhållandevis lindriga markarbeten, som schakt för kablar och transformatorhus, samt pålning av markställningen. Då området utgörs av skogsmark krävs förberedande markarbeten i form av avverkning, stubbrytning, rotavlägnsning och röjning.

Efter att förberande åtgärder har utförts kan markarbeten för själva anläggningen ta vid. Mellan växelriktare och transformatorstationer anläggs kabelschakt vars djup är cirka 70 cm och indikativ bredd om ca 70 cm (varierar aningen beroende på antal parallella kablar). Transformatorhusen och markställningen byggs på en makadambädd som också återställs till ursprungligt tillstånd efter avslutad installation. Exempel på kabelschakt visas i Figur 3.5.

Figur 3.5: Schakt för kabelgångar.

För att uppföra anläggningen utförs markarbeten på en yta av cirka 3660 m^2. Detta mot-

svarar endast 1-2 % av den totala verksamhetsytan på 23 hektar. Kabelschakten fylls igen under byggnationen, så den ytan som långvarigt påverkas är cirka 160 m^2, vilket är mindre än en tusendel av verksamhetsområdet.

3.2.6 Servicevägar

I största möjliga utsträckning används befintliga vägar i solparken, men i vissa fall kan det behöva anläggas enkla grusvägar om cirka tre meter inom verksamhetsområdet. Syftet är att möjliggöra installation och driften av anläggningen, särskilt för tunga komponenter som tranformatorhusen. När marken återställs efter installationen av grusvägen tas gruset bort och marken återställs till sitt ursprungliga skick, på samma sätt som vid transformatorstationernas makadambäddar.

3.2.7 Stängsel

För att markera verksamhetsområdets gränser och hindra obehöriga från att tillträda elproduktionsanläggningen, kommer solparken att inhägnas med ett stängsel. Vilken typ av stängsel som ska användas är ännu inte bestämt, men det kommer att möjliggöra tillträde för mindre djur genom en glipa på ca tio centimeter till marken. Stängslet kommer även att hålla storvilt utanför verksamhetsområdet och eventuellt betande djur inom området. För att uppfylla försäkringskrav kan det finnas krav på utformningen av stängslet, mer information om detta finns i avsnitt 6.1. Figur 3.6 visar ett exempel på hur stängslet kan se ut.

Figur 3.6: Vänster: viltstängsel. Höger: industristängsel.

3.2.8 Energilagring

Verksamhetsutövaren planerar även uppföra batterilager i anslutning till anläggningen, för att erbjuda stödstjänster till elnätet samt stabilisera elproduktionen från solparken. Förhandsbesked har sökts och erhållits för placering av en batterianläggning vars yta uppgår till högst 50 x 50 meter. Figur 2.1 visar det totala området för förhandsbeskedet (cirka 2 hektar) inom vilken batterianläggningen placeras.

Generellt består en batterianläggning av batterier i form av containrar eller skåp, kopplingsskåp samt nätstation. Batteriet placeras på en prefabricerad gjuten betongplatta. Anläggning av batterianläggning föregås av en markteknikskundersökning för att säkerställa att den står stabilt. Batterianläggningen bygglovsanmäls till kommunen där exakt placering och utformning specificeras.

3.3 Underhåll

Underhåll av marken kräver att vegetationen hålls nere så att solpanelerna ej skuggas vilket skulle leda till produktionsbortfall. Verksamhetsutövaren har för avsikt att utföra en naturvärdesinventering för området i samband med vilken hänsynsåtgärder och skötselråd kommer tas fram. Resultatet presenteras i samband med inlämnande av MKB.

För att öka nyttan från marken har verksamhetsutövaren och fastighetsägaren därtill för avsikt att undersöka möjligheten att bedriva jordbruk inom anläggningen. Initialt bedöms fårbete och/eller vallproduktion som bästa skötsel. Markägarna har tidigare varit verksamma inom fårskötsel och har ett fårstall på sin gård i närheten. Nu står fårstallet tomt då återkommande rovdjursskador ledde till att verksamheten fick läggas ned. Solcellsanläggningens inhägnad kommer även tjäna till att hålla betesdjur säkra.

Underhållet kommer också att leda till fler arbetstillfällen i första hand inom markägarens lantbruksföretag men borde också kunna bidra till en ökad livsmedelsproduktion. Åtgärder kan också göras för att t.ex. gynna pollinerare genom insådd av blommande arter.

Anläggningen övervakas både på distans och genom årliga tekniska besiktningar och rengöring av paneler. Dessutom kan den användas för utbildningssyften såsom studiebesök för elever. Om kameraövervakning används för säkerhet, kommer regler från GDPR och kamerabevakningslagen följas och kamerorna kommer enbart övervaka solcellsanläggningen och ett begränsat område kring staketet och grindarna.

3.4 Återställning

Efter 40 års projektperiod kommer solcellsanläggningen att demonteras och marken återställas till sitt ursprungliga skick. Det innebär att alla åtgärder som utförts i samband med installationen kommer att reverseras och marken återfås till sitt tidigare tillstånd. Solparken är således en temporär åtgärd och marken kan återställas när projektet avslutas. För att fortsätta verksamheten efter 40 år kommer verksamhetsutövaren återigen att kontakta länsstyrelsen.

Demontering av anläggningen innebär bland annat demontering av paneler, växelriktare och monteringssystem, samt borttagande av kablage. Materialet från demonteringen kommer att återvinnas eller återanvändas. På grund av den långa projektperioden är det svårt att förutsäga exakt hur materialet kommer att tas tillvara på vid projektets slut, men verksamhetsutövaren kommer se till att återanvända materialet i störst möjliga mån.

Kapitel 4

Skyddade områden

I följande kapitel beskrivs skyddade områden och allmänna intressen, med hjälp av karttjänster från olika källor, såsom Naturvårdverket, Riksantikvarieämbetet, Artportalen och länsstyrelsen Skåne.

4.1 Skyddad naturmiljö

Figur 4.1 visar skyddad natur inom och omkring verksamhetsområdet.

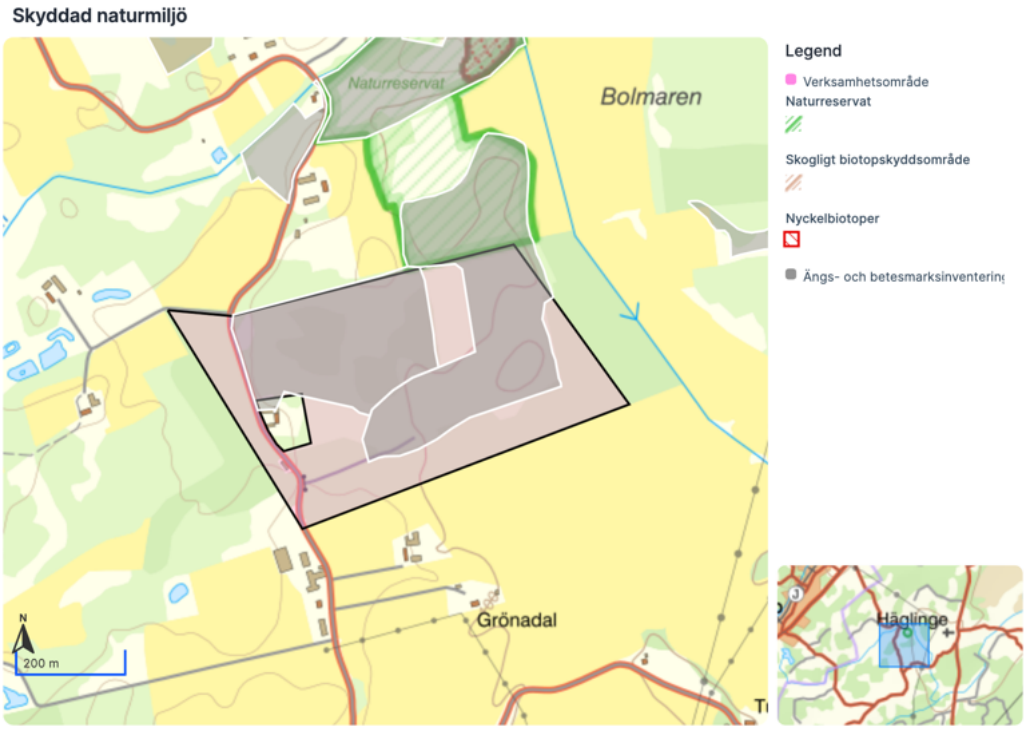

Figur 4.1: Skyddad natur och naturinventeringar inom och omkring verksamhetsområdet.

Verksamhetsområdet överlappar ej med skyddade naturområden, dock omfattas två objekt i Ängs- och betesmarksinventeringen. Från objektrapport för 0E6-EXZ (väster) är markslaget restaurerbart och områdets karaktär: ”Stora delar är kraftigt igenväxta på grund av svag hävd”. Från objektrapport för 19E-THY (öster) beskrivs markslaget ej och områdets karaktär: ”Skiftet utgörs av skog”. Objekten inventerades 2004.

Verksamhetsområdet gränsar i norr mot naturreservatet Örnabjär. Inom naturreservatet, cirka 300 meter bort från verksamhetsområdet finns ett mindre område som är utpekat som nyckelbiotop samt skogligt biotopsskyddsområde.

4.2 Generellt biotopsskydd

Inga objekt som omfattas av det generella biotopskyddet har identifierats.

4.3 Skyddade arter

Kontroll mot Artportalen har genomförts, vilken avgränsats till projektområdet samt en buffert om cirka 50 meter. Nedan presenteras de rödlistade arterna som har rapporterats i dataportalen de senaste 25 åren.

Namn	Rödlistning	Rapporteringar	Övrigt
Lungrot	VU	2	Ej återfunnen
Slåttergubbe	VU	2	Ej återfunnen
Svartnande kantarell	NT	1	
Svinrot	NT	1	

4.4 Skyddad kulturmiljö

Verksamhetsområdet inkluderar inga kulturhistoriska lämningar och närmaste lämning är cirka 300 meter bort. Verksamhetsområdet överlappar delvis med kulturmiljöprogrammet Stora Mosse-Häglinge. Anläggningen ligger i utkanten av programmet och upptar mindre än 0,9 % av ytan. Motiv för bevarande fokuserar främst på gravfälten och torvtäkten närmare Store Mosse, 1,5-2 km nord och nordväst om verksamhetsområdet. Närliggande kulturhistoriska lämningar samt kulturmiljöprogram visas i Figur 4.2.

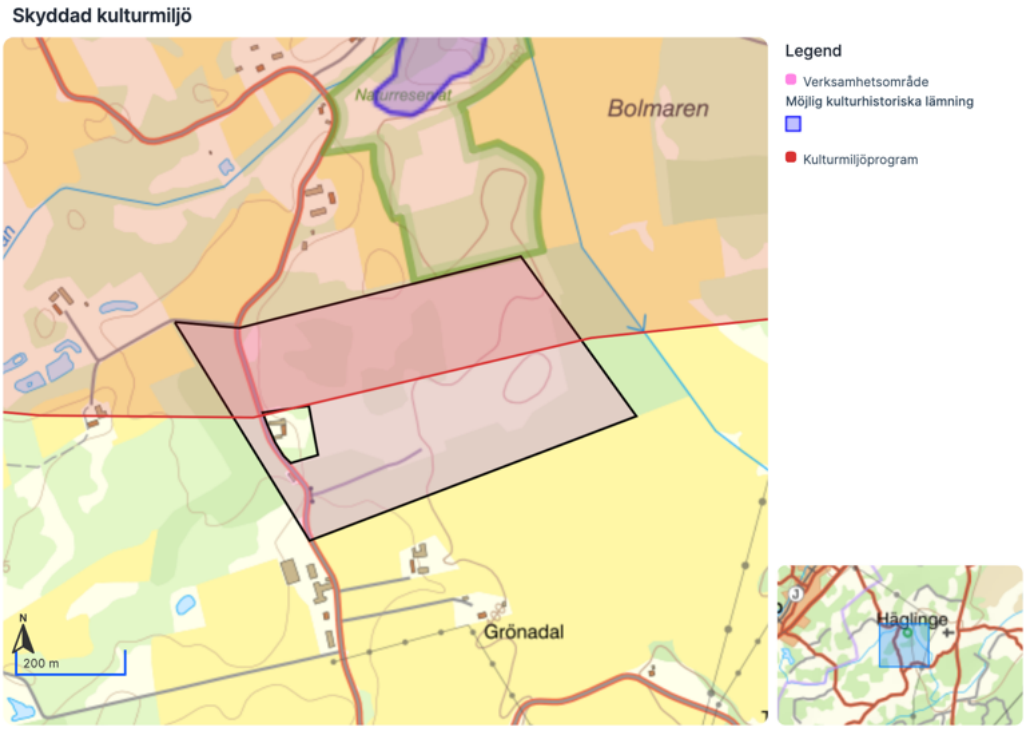

Figur 4.2: Kulturhistoriska lämningar inom och omkring området.

4.5 Kommunala planer

Området omfattas ej av detaljplan. I Hässleholms gällande översiktsplan från 2007 ingår verksamhetsområdet i bullerfri zon men är inte i övrigt utpekat. Ej heller i granskningsförslag till den nya översiktsplanen finns verksamhetsområdet särskilt utpekat.

Kapitel 5

Omgivningen och påverkan

I följande kapitel beskrivs hur projektet påverkar både verksamhetsområdet och den omgivande miljön.

5.1 Naturmiljö

Verksamhetsområdet utgörs av produktionsskog och omfattas ej av naturskyddsområden. Naturvärdena bedöms i sammanhanget som låga. Avverkning av skog innebär en ofrånkomlig påverkan på naturmiljön, dock bedöms den begränsad till det aktuella området. Under driftperioden bedöms ingen negativ påverkan uppkomma, tvärt om kommer åtgärder tas med ambition att stärka naturvärdena på platsen.

Naturreservatet Örnabjär gränsar mot området i norr. Naturreservatets syfte kretsar i huvudsak kring att skydda geologiska basaltformationer, bevara naturreservatets värdefulla betes- och skogsmarker samt bevara den biologiska mångfalden. Verksamhetens påverkan bedöms begränsad till verksamhetsområdet och en skyddszon om 10 meter där ingen avverkning eller byggantion sker lämnas mot naturreservatet. Solcellsanläggningen bedöms därför inte medföra någon negativ påverkan på naturreservatet. Genom att etablera betesmarker inom verksamhetsområdet skulle verksamheten snarare kunna bidra till flera av de syften som listas i naturreservatet.

Sammantaget bedöms negativ påverkan på naturmiljön som liten och på sikt kan den bli positiv. En naturvärdesinventering kommer genomföras under våren 2024. I kommande MKB beskrivs bland annat NVI:ns resultat, eventuella floravärden, viltpåverkan samt påverkan på det närliggande naturreservatet.

5.2 Kulturmiljö

Anläggningens påverkan på kulturmiljö bedöms liten till obefintlig. Inga kulturhistoriska lämningar finns registrerade på platsen och om fynd görs följs kulturmiljölagen. De stengärsgårdar som finns i skogsmiljön kommer kartläggas och antingen bevaras eller omplaceras. Verksamhetsområdet överlappar delvis med ett kulturmiljöprogram men mindre än 1 % av programmets totala yta omfattas. Utifrån beskrivnings bevarandemotiven bedöms verksamhetsområdet vara av relativt låg vikt för kulturmiljöprogrammet. Detta kommer beskrivas ytterligare i kommande MKB.

5.3 Friluftsliv

Av försäkrings- och elsäkerhetsskäl inhängnas anläggningen vilket innebär en inskränkning av områdets tillgänglighet för allmännheten. Området bedöms dock vara av låg vikt för friluftslivet, bland annat då det ej är särskilt utpekat för friluftsliv, utgörs av produktionsskog, samt väsentliga natur- och kulturvärden. Givet den låga medelåldern på skogen är den dessutom tät och svårframkomlig för det rörliga friluftslivet. Sammantaget bedöms negativ påverkan som liten.

5.4 Landskapsbild och närboende

Verksamhetsområdet är beläget i jordbrukslandskap med på mindre betesmarker, åkerfält och skogsområden. Då fysiska åtgärder för att uppföra anläggningen är relativ skon-

samma bedöms påverkan i huvudsak begränsad till verksamhetsområdet. Intilliggande åkermark skulle kunna gynnas då träden ej skuggar marken och deras rötter ej förstör dräneringar. Det är också möjligt att vildsvinens rörelsemönster blir mer förutsägbart vilket kan underlätta skyddsjakt och minska viltskador.

I flera riktningar avgränsas verksamhetsområdet av skog och för förbipasserande är anläggningen främst synlig från den nord-sydliga vägen i västra delen. Ett fåtal närboende påverkas av anläggningen där avstånd till närmste permanentboende är cirka 80 m. Fastigheten Ynglingarum 8:6 ligger inom aktuell fastighet och initialt planeras att lämna 10 meter buffer från fastighetsgräns i nordlig, sydlig och östlig riktning, samt helt fritt i västlig riktning. Fler foton kommer bifogas kommande MKB. Sammantaget bedöms negativ påverkan som liten.

5.5 Markanvändning

Den aktuella marken som utgör verksamhetsområdet är klassad som produktionsskog. Verksamheten konkurrerar ej med livsmedelsproduktion och sett till energiutbyte jämfört med biomassa är solkraft mångfaldigt mer effektiv avseende producerad energi per ytenhet. Verksamhetsutövaren har tillsammans med markägaren för avsikt att undersöka huruvida området kan brukas för livsmedelsproduktion och därmed bidra till fler väsentliga samhällsintressen. Markägaren driver ett aktivt småskaligt lantbruk i området med stort fokus på hållbar livsmedelsproduktion. Man använder redan mindre maskiner vilka skulle få plats mellan panelraderna i solcellsanläggningen. Påverkan på markanvändning bedöms positiv.

5.6 Vatten

Den planerade solparken förväntas inte påverka vattenförhållanden i närliggande områden. Ingen avvattning, mer än normalt underhåll av befintliga diken och dräneringar, krävs och inget avfall genereras från anläggningen.

5.7 Klimat

Enligt IPCC:s rapport för 2022 pågår global uppvärmning i en accelererande takt och detta ökar risken för extrema vädersituationer vilket utgör en allvarlig risk för både människor och andra levande organismer på planeten. För att motverka detta finns klimatmål på både internationell, nationell, regional och kommunal nivå. Den ansökta verksamheten bidrar till dessa genom produktion av förnyelsebar och fossilfri el. Detta minskar i förlängningen förbränning av fossila bränslen.

Genom att producera fossilfri och förnyelsebar elektricitet bidrar verksamheten till att minska den lokala effektbristen i södra Sverige, vilket är av stor vikt eftersom tillgången på importerad förnybar el begränsas av ökat effektbehov i norra Sverige och begränsad transmission. Sammanfattningsvis bidrar verksamheten till det angelägna samhällsintresset av att minska beroendet av fossil el samt att minska utsläpp från elproduktion. Därför bedöms verksamheten under sin livstid medföra positiva konsekvenser för aspekten klimat.

Kapitel 6

Inarbetade skyddsåtgärder

Verksamhetsutövaren åtar sig att följa vissa försiktighetsåtgärder i samband med etableringen av solcellsprojektet. Vissa har redan verkställts i utformningen av anläggningen, andra utförs under byggnations-, drifts- och återställningsfasen.

6.1 Skyddsåtgärder vid utformning

Inför installationen kommer därför all data kring känsliga delar att samlas in från databasen Ledningskollen för att undvika skada på ledningar, kablage och liknande.

Kablaget att grävas ned i marken i stället för att vara luftburet för att undvika påverkan på fauna. Kablage som är ovan mark förses med gnagskydd vilket minskar risken att djur kommer till skada samtidigt som att komponenterna i anläggningen skyddas.

För att möjliggöra rörlighet för på mindre vilt, såsom smådjur, byggs stängslet med en glipa på cirka tio centimeter mellan marken och stängslet.

6.2 Skyddsåtgärder vid byggnation

Elsäkerhetsverkets riktlinjer och regler följs vilket minimerar risken för allvarliga olyckor underbyggnation. Drivmedel med mera till arbetsfordon ska hanteras så att mark och vatten inte förorenas.

Transformatorhusen kommer att följa de standarder som finns enligt IBH14. De är säkerhetsanpassade och uppfyller branschspecifika krav och riktlinjer. De är försedda med en uppsamlingstank som förhindrar läckage av transformatorolja.

Terrängkörning sker i samband med byggnation och underhåll av anläggningen samt vid skötsel. Solcellspark betraktas som undantag från terrängkörningslagen. Området har goda vägförbindelser och befintliga väg kommer att användas för att leverans och transporter.

Under byggnationen kommer verksamhetsutövaren följa Kulturmiljölagen, som vid eventuella fynd kräver att installationen avbryts och fynd anmäls till länsstyrelsen.

6.3 Skyddsåtgärder vid underhåll

Åtgärder kommer att undersökas under driftskedet med målet att öka biologiska mångfald inom och intill verksamhetsområdet. Möjligheten att ställa om till jordbruk kommer också undersökas.

Under driftstiden av anläggningen kommer marken att varken växa igen eller försumpas med hjälp av putsning av vegetation samt tekniskt underhåll.

6.4 Skyddsåtgärder vid återställning

För att säkerställa att marken fortsätter att användas även efter avslutad verksamhet åtar sig verksamhetsutövaren att återställa marken till ursprungligt skick senast ett år efter att anläggningen inte längre används eller har tagits ur bruk.

Samtliga skyddsåtgärder som tas under byggnation tas även vid avetablering.

Kapitel 7

Bedömning: ej betydande miljöpåverkan

Området omfattar inga skyddade naturområden och utgörs av produktionsskog som är kraftigt igenvuxen. Marken har tidigare delvits varit öppen betesmark och anläggningen innebär att området åter öppnas upp och ställs om till betesmark. Få artobservationer har gjorts och flera av dessa har markerats som ej återfunna. Naturvärdena bedöms initialt låga och en naturvärdesinventering kommer genomföras och anpassningar tas för eventuella fynd. Ett naturreservat gränsar i norr men en trädridå om 10 meter lämnas och verksamheten bedöms ej påverka naturreservatet.

Området huserar inga fornlämningar men ligger i utkanten av ett kulturmiljöprogram. Från kulturmiljöprogramets beskrivning framgår dock att verksamhetsområdet ej är centralt för bevarandemotiven. De få stengärsgårdar som finns i skogen kommer i första hand bevaras. Verksamhetsområdet är väl avgränsat av växtlighet i flera riktningar vilket minimerar påverkan på landskapsbild, både ur kulturmiljöperspektiv samt för närboende och förbipasserande.

Den nuvarande markanvändningen är produktionsskog och produktiviteten bedöms öka genom anläggandet av en solpark, ytterligare så om området även kan bidra till livsmedelsproduktion. En lokaliseringsutredning bifogas till samrådsunderlaget vilken visar att lokaliseringen är väl lämpad ur hushållningsperspektiv.

Svea Solars bedömning är att solparken har positiva effekter på klimatet och markanvändningen, små till obetydliga negativa effekter på naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv, landskapsbild och närboende och inga effekter på yt- och grundvatten. Verksamheten strider inte heller mot kommunala detalj- eller översiktsplaner. Den sammantagna bedömningen är att verksamheten ej innebär en betydande miljöpåverkan.

Om Länsstyrelsen också gör denna bedömning, ska det fastställas genom ett beslut och ärendet ska fortsätta genom att en liten miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Om Länsstyrelsen bedömer att miljöpåverkan kan vara betydande, ska detta fastställas i beslutet och en mer detaljerad miljöbedömning, en så kallad ”vanlig MKB”, ska upprättas.

7.1 Förslag på samrådskrets

Samrådet bedrivs som ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd där föreslagen samrådskrets inkluderar:

- Enskilt berörda: boende inom 500 meter från verksamhetsområdet, fastighetsägare med direkt angränsande fastighet, dikningsföretag
- Allmännheten: annons i Norra Skåne
- Myndigheter: Länsstyrelsen Skåne, Hässleholms kommun, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Försvarsmakten, Naturvårdsverket
- Intresseorganisationer: Naturskyddsföreningen i Göinge, Skånes Ornitologiska Förening SkOF, Skånes Hembygdsförbund

7.2 Innehåll i MKB

Kommande miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) kommer innehålla samtliga punkter som krävs enligt miljöbalken 6 kap. 35–37 §§ för att utföra en specifik miljöbedömning.

SVEA SOLAR

Lokaliseringsutredning

För etablering av solpark på fastighet Ynglingarum 8:3
i Hässleholm kommun

2024-03-01

Innehåll

1 Inledning **3**

2 Metod **4**

2.1 Fördjupning kring olika marktypers förutsättningar 5

3 Lokaliseringsutredningen **8**

3.1 Initial analys 8

3.2 Fördjupad analys 9

3.3 Val av lokalisering 14

3.4 Förenlighet med miljöbalkens hushållningsbestämmelser 14

4 Samlad bedömning **15**

Kapitel 1

Inledning

Flera faktorer har ökat behovet av förnyelsebar elproduktion i Sverige under de senaste åren. Genom ökad produktion av förnybar energi minskas behov av fossila bränslen vilket är en kritisk faktor i rådande klimatkris. Genom att öka inhemsk elproduktion minskar dessutom beroendet av importerade bränslen och stärker resiliensen i det svenska elsystemet.

För att säkerställa en hållbar och pålitlig energiförsörjning i framtiden behövs en blandning av olika energikällor i energisystemet. Solenergi blir en viktig del i Sveriges energimix, då det kan komplettera andra energikällor som vindkraft, vattenkraft och kärnkraft. Solenergi behövs på alla nivåer i elsystemet, från små takinstallationer på privata hem till stora solparker som levererar el till det allmänna elnätet. Därför erbjuder Svea Solar lösningar för både privatpersoner, företag och elproducenter, med över 35 000 takinstallationer installerade sedan 2014.

En fördel med just solparker är att de kan producera stora mängder el och samtidigt byggas modulärt för att anpassas till lokala förhållanden i elnätet och den lokala elförbrukningen. Genom att bygga en flotta av distribuerade solparker kan man uppnå maximal nytta för energisystemet, vilket är viktigt för samhället som helhet. Därför behövs flertalet solparker i både Sverige och inom elområde 4. Inom elområde 4 finns ett underskott av el, främst beroende på begränsade produktionskapacitet och hög konsumtion, båda från privatpersoner men även stora elkonsumenter inom området. Den pågående elektrifieringen väntas driva på detta ytterligare.

Solenergi utgör ett snabbt växande kraftslag i det svenska elsystemet och kompletterar väl de främsta energikällorna som vindkraft, kärnkraft och vattenkraft. Synergin mellan solenergi och vindkraft utsträcker sig både dagligen, där vindkraft dominerar nattetid medan solenergi är hög under dagtid, och säsongsmässigt, då solenergi ökar sin produktion under sommaren medan vindenergi utmärker sig på vintern. Solenergi erbjuder ett värdefullt tillskott till kärnkraft genom att lindra produktionsbortfall under vår- och sommarunderhåll. Slutligen kompletterar solenergi även vattenkraft då vattenflödena tenderar att vara mindre under sommarmånaderna.

Samtidigt som behovet av ny fossilfri elproduktion är stort ska mark, vatten och fysisk miljö i används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas (1 kap. 1 § miljöbalken). Lokaliseringsutredningen spelar där stor roll för att identifiera platser där den ansökta anläggningens nytta maximeras och påverkan minimeras.

Kapitel 2

Metod

För att hitta lämpliga platser för nya solparker krävs en noggrann identifieringsprocess. Utredningen består av en initial GIS-analys av ett större område baserat på öppet tillgänglig geodata från myndigheter och liknande för att identifiera ett eller flera lämpliga områden.

Därefter följer en fördjupad analys där möjliga markytor identiferas och undersöks mer i detalj. En grundlig genomgång av geodata, satellitkartor och eventuella fysiska besök genomförs för att hitta den bäst lämpade lokaliseringen. Här sker även utökad dialog med elnätsägare om tillgänglig kapacitet, teknisk utformning, kostnad och tidplan för nätanslutning.

En rad kriterier utvärderas och för att möjliggöra jämförelse graderas de enligt en femsiffrig skala:

Väldigt gynnsamma
Gynsamma
Neutrala
Missgynnsamma
Väldigt missgynnsamma

Totalt vägs 9 kriterier in, varav de 3 sista endast granskas i den fördjupade analysen. En beskrivning av kriterierna följer nedan.

Simulerad **solinstrålning** är ett grundläggande kriterium i den tidiga analysen då en högre produktion kan erhållas per produktionsenhet. En solpark belägen i ett område med god solinstrålning behöver mindre yta och mindre material för att generera samma mängd fossilfri elproduktion. Hög solinstrålning finns i södra Sverige, särskilt i Skåne och längs kusterna.

Placering av ny elproduktion i **elområde med stort elbehov** är av stor vikt för ett effektivt elsystem. Störst behov av lokal elproduktion är i södra Sverige. Huvuddelen av Sveriges elproduktion finns i elområde 1 och 2, med begränsad överföringskapacitet och dessutom planeras nya industrietableringar för ökad lokal produktion. Ny elproduktion behövs för att täcka södra Sveriges växande konsumtion och för att anpassa sig till framtidens energiomställning.

Närhet till **elnätsanslutning** med anslutningskapacitet är helt avgörande för ett projekts genomförbarhet. Kapacitet för mottagning av ny elproduktion är starkt begränsad i stora delar av södra Sverige. Identifiering av platser där förutsättningar till anslutning av produktionskapacitet finns, antingen befintligt eller genom utbyggnad är avgörande för anslutning av större produktionsenheter. Tillskottet av elproduktion måste matcha konsumtionen i omgivande nät och möjligheten att mata upp elen till överliggande nät.

Tillgänglig kapacitet för olika anslutningspunkter i det allmänna elnätet är inte öppen information utan kan endast fås genom att fråga berörd nätägare. Svea Solar är en av Sveriges största aktörer inom solparksbranschen och för kontinuerlig dialog samt ställer förfrågningar mot södra Sveriges nätägare för att identifiera områden med goda förutsättningar. Utifrån dessa har Svea Solar en bild av vilka områden som har förutsättningar för anslutning av storskaliga solparker.

Tekniska förutsättningar för **markinstallation** är kritiskt då en solpark kräver tillgänglig markyta där installation är tekniskt möjlig. För att utvärdera markens tekniska lämplighet analyseras bland annat jorddjup, jordtyp och topografi. Uppförande av en konventionell

solpark kräver öppna ytor med relativt stenfri mark och god hållfasthet. Alternativa förankringsmetoder – om ens tekniskt möjliga - tenderar innebära högre ingrepp i naturmiljö samt högre materialåtgång och relaterade utsläpp. Även möjlighet till avtal med berörd markägaren är en faktor för att i praktiken realisera en solpark.

I avsnitt 2.1 presenteras olika marktypers karaktärsdrag och lämplighet för uppförande av solparker. Utöver jordbruksmark, vilket är den vanligaste marktypen för solparker, så redogörs alternativa marktyper vilka lyfts av Länsstyrelsen i Skåne i projektet "Solmarken" [1], samt mossmark.

Intressen och värden kopplade till värdefull **natur- och kulturmiljö** är en grundläggande faktor, särskilt relaterat till anläggningens förenlighet med miljöbalken. När ett område identifierats som lämpligt för mottagande av den producerade elen undersöks vilka motstående intressen som finns och eventuellt bör undvikas. Detta inkluderar skyddad natur- eller kulturmiljö, kulturhistoriska lämningar, riksintressen, kommunala planer och program, skyddade arter, och mer.

För att verksamheten ska agera i linje med miljöbalkens syften att främja en hållbar användning och god hushållning av mark läggs stor vikt vid **resurshushållning** och nuvarande markanvändning och eventuell konflikt med befintligt jordbruk, skogsbruk eller liknande. Enligt domar i mål nr M 1026–22 samt M 15064–21 behandlas åkermark restriktivt och väljs endast om ingen annan mark i området finnes lämplig.

Tillgänglig yta inklusive hinder är viktiga faktorer för effektiv användning av mark och maximering av elproduktion från anläggningen. För minimera markåtgången per installerad MW bör omgivande objekt som kan skapa skuggning minimeras. Även hinder, såsom biotopsskyddade objekt eller ledningar, kan innebära att outnyttjad yta förblir inom ianspråktaget område. Utöver yteffektivitet kan hinder innebära ökad komplexitet vid kabeldragning och ökade elförluster.

För att minimera påverkan för de som vistas i närheten av anläggningen vägs påverkan på **närboende och landskapsbilden** in. För närboende analyseras främst antal, avstånd och utsikt från bostadshus. Påverkan på landskapsbild värderar bland annat förbipasserande vägar, landskapets karaktär samt anläggningen synlighet i landskapet.

Slutligen granskas **befintliga verksamheter** i närheten vilka kan upplevas påverkas av anläggningen. Detta kan inkludera turistnäring, militära områden, jakt m.m.

2.1 Fördjupning kring olika marktypers förutsättningar

Åkermark är den mest effektiva och fördelaktiga marktypen för utbyggnaden av solparker. Marktypen kännetecknas av jämn och platt mark, vilket gör det tekniskt lämpat för konstruktion och underhåll. Jämn och platt mark gör också att solpanelerna kan monteras i raka linjer och täta rader, vilket ökar effektiviteten per ytenhet. Åkermarken är vanligtvis stenfri och består av fördelaktiga jordarter med gott jorddjup, vilket ger marken en god hållfasthet. Detta gör att montagesystemet kan stå stadigt i marken utan behov av alternativa förankringsmetoder, exempelvis betongfundament vilka innebär betydligt högre materialåtgång och koldioxidutsläpp.

Därtill innebär solpark på åkermark lägre miljöpåverkan än traditionellt jordbruk. Solpanelerna kräver inte användning av konstgödsel eller bekämpningsmedel och bidrar oftast till att förstärka naturvärden och biologisk mångfald jämfört med konventionellt jordbruk. Jordbruk kan också fortsätta i solparken genom exempelvis bete, vilket innebär att marken inte tas ur produktion utan förblir del av livsmedelskedjan. Efter projektets gång kan marken enkelt återställas och jordbruk kan återupptas.

Betesmark kan vara tekniskt lämpligt för solparker, men det är viktigt att beakta marktypen vid planering och val av placering. Betesmark är ofta kuperad och rik på biotopsskyddade objekt vilket försvårar installationen av solceller och kan leda till ett eltekniskt

suboptimalt system. Betesmark har ofta höga naturvärden vilka solparken till viss del kan bevara och i ibland höja, dock inte i samma utsträckning som för jordbruksmark då jordbruksmark som utgångspunkt tenderar ha betydligt lägre naturvärden. En fördel med betesmark är att markanvändningen förblir konstant genom exempelvis fårbete.

Skogsmark kan vara en lämplig plats för solparksetableringar på givet dess stora förekomst och potentiellt teknisk möjlig installation. Lämplig skog bör vara relativt platt och stenfri för att möjliggöra installationen av montagesystemet. Även jordart och jorddjup är viktigt för att ge en stabil och hållfast grund för solcellerna utan behov av omfattande gjutning. Gjutning med cement är den dominerande alternativa förankringsmetoden till pålning. Cementets tillverkningsprocess orsakar stora utsläpp av fossila bränslen, varför dess användning har negativ påverkan på klimatet och bör undvikas.

Förröjning, avverkning, stubbfräsning och borttagande av rötter innebär en betydligt mer omfattande markförberedning jämfört öppen mark och därmed större miljöpåverkan. Då befintlig växtlighet binder vatten innebär markförberedningen en betydande risk att områden blir kraftigt vattenpåverkat och åtkomst för transporter och anläggningsmaskiner försvåras eller omöjliggörs. Bolaget har tidigare tvingats lägga ned projekt på grund av svåra markförhållanden i form av blöt och mjuk mark, trots att elnätsanslutning, miljötillstånd och övriga faktorer var på plats. Slutligen krävs betydligt mer underhåll av på skogsmark eftersom vegetationen kan växa snabbare och högre än på andra marktyper.

Skog tenderar husera höga naturvärden och biologisk mångfald med viktiga livsmiljöer för många djur- och växtarter. De omfattande markåtgärderna som krävs för att förbereda marken inför installation av en solpark kan ha negativa effekter på skogens ekosystem. Därför bör en grundlig bedömning göras av vilka åtgärder som behövs och hur negativ påverkan kan minimeras. Det är dock otvivelaktigt så att avverkning innebär ett större ingrepp på naturmiljön jämfört med etablering på redan öppen yta.

Ytterligare en viktig aspekt att ta hänsyn till är skogsområdets eventuella funktion för friluftsliv. Skog har som regel stort värde för rekreation och friluftsliv och är ofta skyddade eller utpekade som viktiga naturmiljöer i kommunala och regionala planeringsunderlag. Skogar fungerar också som naturliga barriärer mot erosion och skyddar marken mot nederbörd, en funktion som går förlorad vid avverkning för uppförande av solpark.

Det är vanligt att skyddsvärda träd identifieras vilket innebär att solparken behöver utformas med hänsyn till skuggning. Detta påverkar energiproduktionens effektivitet negativt och göra att anläggningen kräver större ytor. Skogsbruk är liksom jordbruk ett samhällsintresse, dock går stor del av produktionen till att utvinna energi, där solkraft är betydligt mer yteffektivt.

Mossmark eller tidigare torvtäkter lyfts ibland som en möjlig marktyp för anläggning av en solpark. Fördelar är att marken inte har en konkurrerande produktiv funktion, såsom skogs- eller jordbruk. De associerade tekniska svårigheterna är dock utmanande ur flera perspektiv. För det första är moss- och torvmarker vanligtvis mycket mjuka och instabila, vilket utmanar både under anläggningsfasen och drift. Transport av material och framkomlighet inom projektområdet är en stor utmaning då anläggningsmaskiner riskerar sjunka ned och fastna i den mjuka marken. Därtill genomgår moss- och torvmarker vanligtvis sättning, vilket innebär att markytan sjunker och komprimeras. Detta kan, över tid, skapa ojämnhet och förskjutning av solpanelerna, vilket kan påverka deras effektivitet, livslängd och själva funktion.

Solparkens montagesystem måste kunna motstå krafter både uppåt (vindlast) och nedåt (snölast och vikten från själva anläggningen) vilket kräver en viss friktion och hållfasthet i marken som mossar och torvtäkter ofta saknar. För att förankras måste montagesystemet pålas ned till fast mark vilket kan vara 10-tals meter ned. Risken bedöms över lag som hög för sättningar i hela solparken, särskilt för tyngre komponenter och vägar. Därtill skulle det innebära en flerdubbling av materialåtgången för montagesystemet och de utsläpp som ståltillverkning förknippas med.

Utöver de betydande tekniska och ekonomiska utmaningarna har moss- och torvmarker ofta höga ekologiska värden och fungerar som livsmiljö för unika växt- och djurarter. Att anlägga en solpark på sådana marker kan innebära att man förstör eller påverkar dessa naturområden negativt. Den nationella Våtmarksinventeringen (VMI) ger god vägvisning där mossens eller torvtäktens naturvärden klassas från mycket höga (klass 1) till låga (klass 4). I den slutgiltiga rapporten av den 25 år lång inventeringen fastställs att endast 14% av objekten klassades med låga naturvärden [2].

Nedlagda deponier kan i vissa fall utgöra en möjlighet för att anlägga solparker, men det innebär generellt flertalet risker och möjliga komplikationer. Deponier kan innehålla farliga kemikalier och material som kan läcka ut och förorena mark och vatten, särskilt vid schaktning och pålning. Det tätande skiktet som oftast finns på deponier måste bevaras och det kan därför krävas att en stor andel av pålarna gjuts, vilket ökar kostnaderna och den tekniska komplexiteten betydligt. Som nämnts ovan innebär gjutning även en ökad påverkan på naturmiljö och betydande fossila utsläpp. Dessutom är markprofilen vanligtvis ojämn på dessa platser, vilket kan utmana och fördyra installationsprocessen ytterligare.

Snarare än de tekniska och ekonomiska utmaningarna är den främsta begränsningen för solparksetablering på deponier tillgänglighet och storlek. Att hitta nedlagda deponier för solparker är en stor utmaning då tillgången är ytterst begränsad och deponierna oftast bara täcker enstaka hektar. Dessutom kräver projekten tillgång till elinfrastruktur i närheten, vilket vanligtvis inte är fallet.

Industrimark kan vara intressant för storskalig solelsproduktion. Det finns dock flertalet komplicerande aspekter att ta hänsyn till. Storleken och tillgängligheten är begränsad, vilket innebär flera mindre installationer och separata nätanslutningar med högre teknisk komplexitet och mer materialåtgång för kablage. Industrimark ofta hårdgjord, vilket gör installationen av solpaneler tekniskt utmanade.

Utöver de tekniska utmaningarna är industrimark ofta är utpekat i översiktsplan eller detaljplan. Jämfört med industriverksamhet är solparken en tillfällig åtgärd med liten påverkan på ianspråktagen mark. Om solparken konkurrerar med annan industrietablering bedöms industrimarken bättre lämpad för just industrier som ofta kräver hårdgjorda ytor som permanent ändrar naturmiljön och markanvändning. Därtill är har industrimark generellt ett betydligt högre värde per ytenhet jämfört med exempelvis jordbruksmark och skogsmark. Från ekonomiskt perspektiv kan solparker generellt inte konkurrera med alternativa verksamheter på industrimark, såsom logistikhallar eller tillverkningsindustrier.

Banvallar och vägkanter har ytterst begränsad potential för storskalig elproduktion. Att bygga stora solenergianläggningar längs vägar skulle kräva att paneler sätts upp utmed vägen längs en stor sträcka. Montering av solparker i långsmala segment är teknisk suboptimalt och beroende på orientering av vägen kan det vara utmanande att nå fungerande tekniska parametrar (lutning, radavstånd osv.). Dessutom måste man ta hänsyn till Trafikverkets zoner gällande tillståndsplikt och hinderfrihet. Vidare skulle etablering av solpaneler längs långa vägsträckor kraftigt begränsa landskapsupplevelsen från vägen. Då parken behövs hägnas finns även en risk att viltets rörelse begränsas och leder till ökade viltolyckor. Sammantaget bedöms det orealistiskt att bygga storskaliga solparker längs vägkanter och att nå lönsamhet i tekniskt suboptimala system med långa kabeldragningar bedöms osannolikt.

Nedlagda flygfält har liknande utmaningar begränsad tillgänglighet och yta som industrimark och deponier. Vidare kan det finnas intressekonflikter med befintliga verksamheter såsom flygföreningar som kan motsätta sig solparker på denna typ av mark. Slutligen är det viktigt att notera att Försvarsmakten kan ha fortsatt beredskapsintresse i flygfält, vilket kan begränsa användningen för solenergiproduktion.

Kapitel 3

Lokaliseringsutredningen

Lokaliseringsutredningen följer metoden beskriven i kapitel 2, vilken initieras med en övergripande GIS-analys av ett större område och följs av en fördjupat analys.

3.1 Initial analys

Här granskas solinstrålning, elområdestillhörighet, möjlighet till elnätsanslutning, markteknska förutsättningar, skyddad natur- och kulturmiljö, samt nuvarande markanvändning.

Givet det stora behovet av ny elproduktion begränsas den initiala analysen till elområde 4. Teoretiskt finns flera områden inom elområde 4 där solparker kan byggas. För aktuell verksamhet har Svea Solar valt att avgränsa utredningen till Hässleholm kommun. Kommunen ligger inom elområde 4, har i huvudsak god solinstrålning och möjligheter till elnätsanslutning för aktuell verksamhet bedöms finnas. I många fall måste det anses tillräckligt att endast alternativa lokaliseringar inom kommunen utreds (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 januari 2022 i mål P 14634-20 som avsåg bygglov för tre vindkraftverk i Lomma kommun). Givet den aktuella verksamhetens omfattning och lokalisering bedöms avgränsningen som rimlig i det aktuella fallet.

För att kunna transportera den elproduktionen till det allmänna elnätet behövs närhet till anslutningspunkt med möjlighet att motta elproduktionen. För att verksamheten ska vara tekniskt och ekonomiskt rimlig bör produktionsanläggningen lokaliseras i närheten av anslutningspunkten. Den ansökta verksamheten avser en solpark med installerad kapacitet om cirka 20 MW. För att ansluta densamma till elnätet bör anslutning ske till lokalnätet. Figur 3.1 visar identifierade nätstationer inom kommunen.

Figur 3.1: Nätstationer inom Hässleholm kommun.

Vid jämförelse av solinstrålning är området sydväst om Hässleholm bäst lämpat, vilket i praktiken innebär nätstationerna i Häglinge respektive Vinslöv. Vid överskådlig analys av övriga kriterier (Markinstallation, Natur- och kulturmiljö, Resurshushållning, Tillgänglig yta, Landskapsbild och närboende, samt Befintliga verksamheter) har inget framkommit som uppenbart diskvalificerar endera av dessa alternativ, varför de valts ut för fördjupad analys.

3.2 Fördjupad analys

För att hitta en lokalisering som är teknisk lämplig och ekonomisk rimlig begränsas utredningsområdet till en radie om 3 km från nätstationerna. En fördjupad analys tar nu vid för att undersöka alterantiva lokaliseringar kring de identifierade nätstationerna. Det utredda området visas närmare i Figur 3.2.

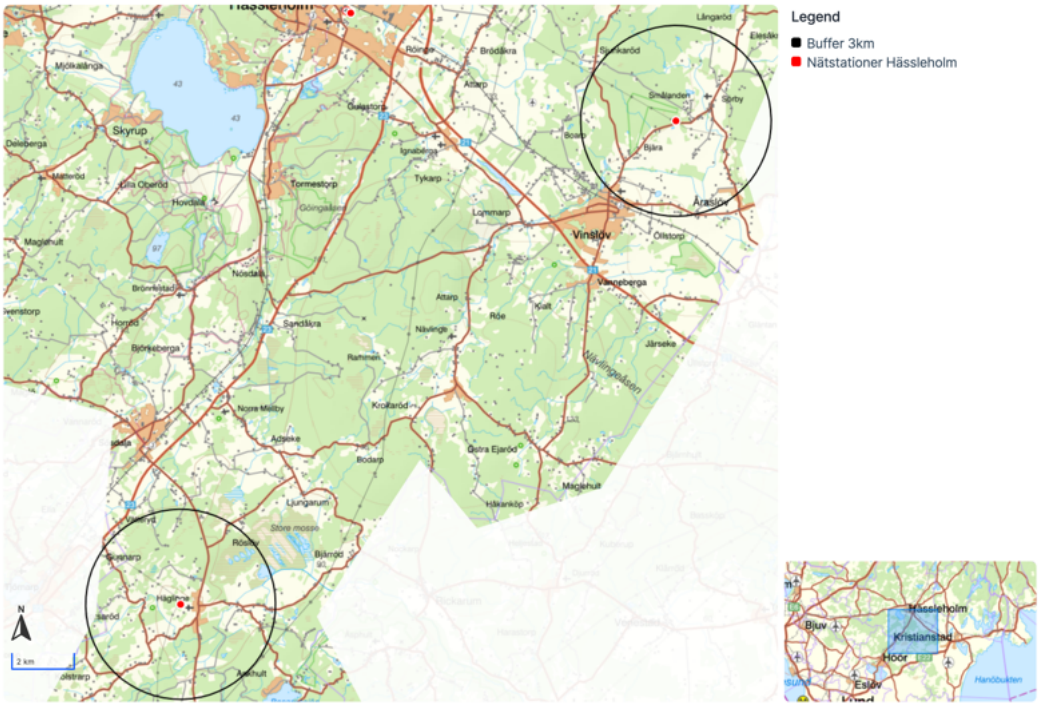

Figur 3.2: Utrett område, kring nätstationerna i Häglinge respektive Vinslöv.

6 alternativa lokaliseringar har analyserats som möjliga markområden enligt metodiken beskriven i kapitel 2. Simulering visar att solinstrålningen är likvärdig för samtliga platser. Samtliga tillhör elområde 4 och är likvärdigt placerade i förhållande till närliggande konsumtion. Därav bedöms de kriterierna likvärdiga varför dessa inte inkluderas i den kvantitativa analysen. Kriterier som vägs in är därmed Elnätsanslutning, Markinstallation, Natur- och kulturmiljö, Resurshushållning, Tillgänglig yta, Landskapsbild och närboende, samt Befintliga verksamheter.

Alternativen Tollaskogen, Norremark och Fruehagen finns kring nätstationen i Vinslöv och utgörs av skogsmark. Ingen alternativ mark av jämförbar storlek som ej utgörs av jordbruksmark eller skogsmark har återfunnits. Alternativen Tranemosse, Röslöv och Ynglingarum finns i Häglinge och utgörs av skogsmark och mossmark. Ingen alternativ mark av jämförbar storlek som ej utgörs av jordbruksmark, mossmark eller skogsmark har återfunnits.

Inom området har Svea Solar även undersökt alternativ på redan i anspråkstagna ytor

såsom parkeringsytor, större taklösningar och golfbanor inom ett rimligt avstånd till tillgänglig kapacitet i nät. Inga rimliga alternativ av likvärdig storlek har kunnat identifierats, inte ens om analysen utvidgas till hela Hässleholms kommun. Samtliga parkeringsplatser är i praktiken olämpliga och ej jämförbara i fråga om storlek. Då de är utspridda och inte möjliga att bygga samman hindras en rimlig lösning i fråga om inkoppling på nät. Gällande större taklösningar är dessa inte ett alternativ då de blir för utspridda och i första hand avser egen elförsörjning för den enskilda fastighetsinnehavaren. Vidare kan golfbanor sammantaget inte anses motsvara den storlek som krävs för att kunna etablera en solpark om 20 MW. Svea Solar framhåller därför att frågan om anslutning till nät alltid är en grundläggande förutsättning vilket försvårar möjligheten till att bryta upp en solpark flera delar på olika platser.

De utredda alternativen visas i Figur 3.3.

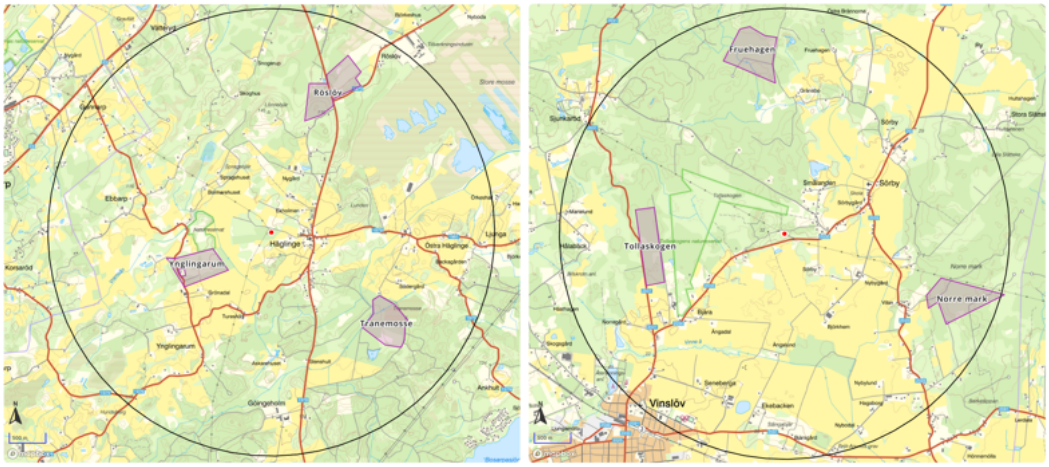

Figur 3.3: Alternativa lokaliseringar kring Häglinge och Vinslöv.

Utredd lokalisering 1: Tollaskogen

Tollaskogen är belägen norr om Vinslöv, längs med Tollaskogens naturreservat. Marken utgörs i huvudsak av produktionsskog med små delar igenvuxen betesmark och har en yta om cirka 25 hektar.

Elnätsanslutning sker till närliggande nätstation. Förutsättningar för anslutning sett till både tillgänglig kapacitet och behov av uppgradering är ej känt, varför förutsättningar i avsaknad av information värderas som neutrala.

Markens utgörs av skogsmark (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten sandig morän med ett jorddjup på cirka 2 meter. Marken är därtill något kuperad. **Markinstallation** bedöms därför utmanade och alternativ infästning blir sannolikt nödvändigt på nästintill hela området.

Sett till **naturmiljö** innebär anläggandet av en solpark på skogsmark alltid en ofrånkomlig påverkan. Då det är fråga om produktionsskog och inga utpekade naturvärden finns inom markområdet bedöms dock endast en begränsad negativ påverkan. Angående **kulturmiljö** finns inga utpekade värden inom markområdet.

Marken nyttjas i dagsläget som produktionsskog. Då ytan är relativt liten bedöms ingen väsentlig påverkan på skogsnäringen. Inga produktiva synergier finns med en solpark dock varför kriteriet **resurshushållning** bedöms något missgynnsamt.

Initialt bedöms **tillgänglig yta** acceptabel. Risk finns för ytbortfall från topografivariationer och diken. Då området är långsmalt och omgärdas av skog blir skuggningseffekten markant.

För **landskapsbild och närboende** bedöms påverkan obetydlig då området avgränsas i flera håll och knappt är synlig för förbipasserande.

Inga **befintliga verksamheter**, utöver det aktiva skogsbruket, som kan påverkas av en solpark har identifierats.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
3	2	2	3	2	4	3

Utredd lokalisering 2: Norre mark

Norre mark är belägen nordväst om Vinslöv, intill den korsande luftledningen. Marken utgörs av produktionsskog och har en yta om cirka 30 hektar.

Förutsättningar för **elnätsanslutning** bedöms likvärdiga med Tollaskogen.

Markens utgörs av skogsmark (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten sandig morän med ett jorddjup på cirka 5-10 meter. Marken är därtill något kuperad. **Markinstallation** bedöms därför utmanade och alternativ infästning blir sannolikt nödvändigt på delar av området.

Sett till **naturmiljö** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen. Angående **kulturmiljö** finns flera lämningar inom området, vilket leder till påverkan på kulturmiljö samt ökade kostnader för arkeologiska arbeten.

Sett till **resurshushållning** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen.

Initialt bedöms **tillgänglig yta** acceptabel. Risk finns för ytbortfall från topografivariationer och diken. Skyddsavstånd till kulturhistoriska lämningar samt skuggning leder till ytterligare bortfall.

Sett till **landskapsbild och närboende** och **befintliga verksamheter** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
3	2	2	3	2	4	3

Utredd lokalisering 3: Fruehagen

Fruehagen är belägen norr om Vinslöv, i närheten av byn Sörby. Marken utgörs av produktionsskog och har en yta om cirka 30 hektar.

Förutsättningar för **elnätsanslutning** bedöms likvärdiga med Tollaskogen och Norre mark.

Markens utgörs av skogsmark (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten sandig morän med ett jorddjup på cirka 5-10 meter. Ett kärr finns i anslutning. Marken är därtill kuperad i vissa delar. Flera diken och dammar finns i området vilket indikerar att vattenstånd kan bli ett problem vid avverkning av skogen. **Markinstallation** bedöms utmanade och alternativ infästning blir sannolikt nödvändigt på stora delar av området. Vattenförhållandena innebär att framkomlighet kan antas bli ett betydande problem.

Sett till **natur- och kulturmiljö** och **resurshushållning** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen. Även **tillgänglig yta** bedöms likvärdig med Tollaskogen, med aningen mindre negativ effekt från skuggning.

Relaterat till **landskapsbild och närboende** blir anläggningen helt gömd från förbipasserande och närboende.

Angående **befintliga verksamheter** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen och Norre mark.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
3	2	2	3	2	5	3

Utredd lokalisering 4: Tranemosse

Tranemosse är belägen öster om Häglinge. Marken utgörs i huvudsak av skog- och mossmark med en yta om cirka 25 hektar.

Elnätsanslutning sker till närliggande nätstation. Förutsättningar för anslutning sett till både tillgänglig kapacitet och behov av uppgradering är bekräftat och Svea Solar har sedan flera år en pågående process för anslutning (utförligare beskrivet i underlaget till samrådsanmälan).

Markens utgörs av skogs- och mossmark (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten mosstorv och kärrtorv med ett jorddjup på cirka 5-15 meter. Givet jordart och jorddjup lär både infästning, framkomlighet och sättningar bli ett problem vilket ger stora negativa effekter både vid byggnation och drift. Därför bedöms förutsättningarna för **markinstallation** som negativa.

Sett till **natur- och kulturmiljö** finns inga särskilda skydd eller utpekade objekt. Markförberedande arbeten och installation innebär dock en ofrånkomlig negativ effekt och mossmark kan husera högre naturvärden.

Sett till **resurshushållning** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen m.fl.

Tillgänglig yta löper stor risk att begränsas av de markteknikska förutsättningarna sett till vattenbestånd. Flera diken löper genom området och skog omgärdar i flera riktningar.

Angående **landskapsbild och närboende** och **befintliga verksamheter** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen och Norre mark.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
5	1	2	3	2	4	3

Utredd lokalisering 5: Röslöv

Röslöv är belägen norr om Häglinge. Marken utgörs i huvudsak av produktionsskog och planteringsskog med en yta om cirka 30 hektar.

Förutsättningar för **elnätsanslutning** bedöms likvärdiga med Tranemosse.

Markens utgörs av produktionsskog och planteringsskog (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten sandig morän och viss torv med ett jorddjup på cirka 10-25 meter. Till topografi är marken platt vilket indikerar att, för att vara skogsmark, är förutsättningarna för **markinstallation** acceptabla.

Sett till **natur- och kulturmiljö** finns inga särskilda skydd eller utpekade objekt. Markförberedande arbeten och installation innebär dock en ofrånkomlig negativ effekt.

Sett till **resurshushållning** bedöms förutsättningarna likvärdiga med Tollaskogen m.fl.

Tillgänglig yta bedöms god. Inom markområdet finns flera stenmurar och området omgärdas av skog, vilket innebär ett bortfall av tillgänglig yta.

Angående **landskapsbild och närboende** blir anläggningen mer synlig från den korsande vägen vilket ökar påverkan.

Relaterat till **befintliga verksamheter** bedrivs på Röslöv vad som ser ut som julgransplantering eller dylikt. Då detta är mindre vanligt är ren produktionskog kan lokaliseringen anses ha en något större påverkan på befintlig verksamhetsutövning.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
5	3	2	3	3	3	3

Utredd lokalisering 6: Ynglingarum

Ynglingarum är belägen väster om Häglinge. Marken utgörs i huvudsak av produktionsskog, delvis på tidigare betesmark, med en yta om cirka 25 hektar.

Förutsättningar för **elnätsanslutning** bedöms likvärdiga med Tranemosse och Röslöv fast bättre i det avseendet att kabeldragningsträckan är lägre.

Markens utgörs av produktionsskog, delvis på tidigare betesmark, (se generell beskrivning i avsnitt 2.1) och enligt SGU är jordarten sandig morän med ett jorddjup på cirka 0-10 meter. Till topografi är marken aningen kuperad, främst sett till två mindre bergkullar av lågt jorddjup. Stora delar av marken utgörs av tidigare betes- eller jordbruksmark vilket är positivt då det indikerar mindre förekomst av sten. Behov av alterantiv infästning är sannolikt för delar av området. Förutsättningarna för **markinstallation** bedöms acceptabla.

Sett till **naturmiljö** finns inga särskilda skydd eller utpekade objekt inom området. Markförberedande arbeten och installation innebär dock en ofrånkomlig negativ effekt. Möjligheten att återställa gamla betesmarker bedöms på sikt kunna ge positiva effekter. Området omfattas delvis av ett **kulturmiljö**program men bedöms inte centralt för programmets bevarandemotiv.

Sett till **resurshushållning** bedöms förutsättningarna bättre än konventionell produktionsskog då möjligheten att återställa betes- eller jordbruksmark finns. Markägare har lantbruksverksamhet väl lämpad till att nyttja den aktuella marken.

Tillgänglig yta bedöms god. De två bergkullarna innebär ett visst bortfall av yta. Positivt är att marken i söder är öppen vilket unviker stora ytbortfall pga. skuggning.

Angående **landskapsbild och närboende** blir anläggningen synlig från den passerande vägen men avgränsas i övrigt åt flera håll av skog och växtlighet.

Relaterat till **befintliga verksamheter** bedöms kombinationen med markägarnas befintliga lantbruksverksamhet kunna öka markens bidrag till andra verksamheter.

Elnäts-anslutning	Mark-installa-tion	Natur- och kul-turmiljö	Resurs-hus-hållning	Tillgänglig yta	Land-skapsbild och när-boende	Befintliga verk-samhe-ter
5	3	2	4	3	3	4

3.3 Val av lokalisering

Den resulterande kvantitativa bedömningen av den fördjupade analysen sammanfattas nedan, där alternativet Ynglingarum är högst rankat.

Tollaskogen	Norre mark	Fruehagen	Tranemosse	Röslöv	Ynglingarum
19	19	20	20	22	24

Med utgångspunkt i Hässleholm i elområde 4 har Svea Solar analyserat kriterier kopplade både till tekniska och funktionella faktorer, allmänna intressen såsom natur- och kulturmiljö och resurshushållning, samt ekonomisk rimlighet såsom närhet till elnätsanslutning. Detta i syfte att ge en holistisk bild av möjliga lokaliseringar och säkerställa att verksamheten är i linje med miljöbalkens hushållningsbestämmelser. Den kvantitativa bedömningen är ett resultat av samtliga sammanvägda faktorer och backas av de resonemang som presenteras för respektive lokaliseringsalternativ. Svea Solar anser att alternativet Ynglingarum är bäst lämpat, vilket påvisas genom resultatet från den kvantitativa analysen och det bakomliggande resonemanget.

3.4 Förenlighet med miljöbalkens hushållningsbestämmelser

Enligt MB 3 kap 4 § är skogsbruk av nationell betydelse och ”Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.”

Mark- och miljööverdomstolen har slagit fast att produktion av el från förnyelsebara källor utgör ett väsentligt samhällsintresse, se mål nr M 1026-22 samt M 15064-21. Svea Solar anser likaså, med hänsyn till klimatkrisen och ett ökande behov av förnybar el, att utbyggnad av mer förnybar energi i Sverige är ett väsentligt samhällsintresse vars betydelse enbart kommer öka under den planerade drifttiden. Att klara uppsatta klimatmål kommer ställa stora krav på energieffektivisering i kombination med utbyggnad och utveckling av förnybar energiproduktion av många olika slag och utformning, däribland solparker på mark. En solcellsanläggning av planerad omfattning inom elområde 4 bedöms således utgöra ett väsentligt samhällsintresse.

Behovet att tillgodose detta samhällsintresse kan endast i mindre utsträckning göras på alternativa platser än jordbruks- och skogsmark. Det går inte att bortse från att många platser som projekt ”Solmarken” [1] förespråkar för etablering av solparker, så som deponier, parkeringsplatser med mera, inte är ekonomiskt lönsamma eller saknar förutsättningar för elproduktion. Teknisk lämplighet och ekonomisk lönsamhet är en förutsättning för utbyggnad av ett förnybart elenerginät genom kommersiell etablering, vilket i sin tur i dagens klimat är en förutsättning för att lyckas med omställningen till ett hållbart och fossilfritt energisystem. Svea Solars bedömning är således att behovet av mer förnybar energiproduktion i södra Sverige inte kan tillgodoses utan utveckling av solparker på skogsmark. Inte minst i ljuset av den restriktiva hållningen till solparker på jordbruksmark.

Aktuell lokalisering innebär ett avbrott i det aktiva skogsbruket men möjliggör, utöver produktion av fossilfri energi, en möjlighet att ställa om marken till jordbruk och därmed bidra till livsmedelsproduktion. Därtill är bortfall av 23 hektar mark till skogsnäringen närmast att beakta som obetydligt sett till den totala ytan befintlig skogsmark, både lokalt, regionalt och nationellt. Svea Solar bedömer att anläggandet av en solpark på ansökt område är i linje med miljöbalkens hushållsbestämmelser. Den nya markanvändningen bidrar till flera samhällsintressen och bedöms väl i linje med MB 3 kap. 1 § gällande använding av marken ”för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov.”

Kapitel 4

Samlad bedömning

Behovet av ny fossilfri elproduktion är stort i Sverige, både lokalt, regionalt och nationellt. Klimatkrisen och elektrifiering driver i allt större utsträckning på dessa behov, och de senaste årens energikris har understrukit behovet av lokalt producerad el. Solkraft är det snabbaste växande energislaget och har stor potential att snabbt kunna leverera fossilfri el till alla nivåer i elsystemet. Den nyligen antagna EU-förordningen 2022/2577 lägger stor vikt vid detta. Den ansökta verksamheten bidrar till det väsentliga samhällsintresset fossilfri elproduktion. För att efterleva miljöbalkens principer och minimera eventuell negativ påverkan på samhällsviktiga intressen såsom värdefull natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald samt resurshushållning, bör lokalisering väljas noggrant.

Inför planering av den ansökta verksamheten har Svea Solar gjort en gedigen utredning i syfte att hitta den bäst lämpade lokaliseringen. Den geografiska utgångspunkten för utredningen var elområde 4, där energi- och effektbehovet är som störst. Det bedömdes rimligt att begränsa utredningen till en kommun, i aktuellt fall Hässleholm. Grundläggande tekniska och funktionella förutsättningar såsom solinstrålning och elnätsinfrastruktur innebar en avgränsning till nätstationerna i Häglinge och Vinslöv. Sex alternativa platser undersöktes i den fördjupade analysen. Inom området har Svea Solar även undersökt alternativ på redan i anspråkstagna ytor såsom parkeringsytor, större taklösningar och golfbanor inom ett rimligt avstånd till tillgänglig kapacitet i nät. Inga rimliga alternativ av likvärdig storlek har kunnat identifierats.

Alterantiven Tollaskogen, Norremark och Fruehagen har oklara anslutningsmöjligheter sett till kapacitet och behov av uppgraderingar. De utgörs av skogsmark som generellt innebär utmanade markinstallation. Fruehagen bedöms därtill vara ytterligare komplext givet vattendrag och dammar i omgivningen. Samtliga alternativ påverkas av ytbortfall från skuggning, diken och viss topografivariation. Norremark inkluderar därtill flera fornlämningar. Sammantaget bedöms alternativen kring Vinslöv sämre lämpat ur allmän synpunkt.

Alterantiven Tranemosse, Röslöv och Ynglingarum har möjlighet till anslutning till stationen i Häglinge. Svea Solar planerar sedan länge en etablering mot aktuell station vilket utöver funktionell, teknisk och ekonomisk lämplighet även innebär en fördel i tidslinje. Tranemosse och Röslöv bedöms sämre lämpade, främst utifrån kriteriet markinstallation (Tranemosse) och resurshushållning/befintliga verksamheter (Röslöv). Alternativet Ynglingarum är bland alterantiven unikt i avseendet att det utgörs till stor del av tidigare jordbruksmark, vilket har fördelar delvis sett till markinstallation men främst sett till möjligheten att stärka kriterierna resurshushållning och befintliga verksamheter. Markägarna bedriver aktivt lantbruk med fokus på hållbar livsmedelsproduktion och verksamheten kan möjliggöra bland annat fårbete, en verksamhet som markägarna tidigare behövt avveckla pga. rovdjursskador. Genom detta och kombination med vallproduktion kan verksamheten bidra till det lokala lantbruket och livsmedelsproduktionen.

I lokaliseringsutredningen har Svea Solar genom systematisk analys visat att den ansökta verksamheten är bäst lämpad på det aktuella markområdet. Det valda området har bedöms bäst lämpat från allmän synpunkt och inga alternativ till skogsmark har kunnat identifierats. Bedömningen är att produktion av el, potentiellt i kombination bete/vallodling, är det ändamål som området är bäst lämpat för med hänsyn till dagens förutsättningar, eftersom det möjliggör att två väsentliga samhällsintressen gynnas simultant och samtidigt skapar lönsamhet i både jordbruket och energianläggningen. Anläggningen är därmed förenlig med 3 kap. 1 § miljöbalken.

Litteratur

[1] Länsstyrelsen i Skåne. *Solmarken - Länsstyrelsen Skåne och Solar Region Skåne undersöker platser för morgondagens solcellsanläggningar*. 2022.

[2] Naturvårdsverket. *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar*. 2022. URL: `https://www.naturvardsverket.se/om-oss/publikationer/5900/vatmarksinventeringen--resultat-fran-25-ars-inventeringar/`.